

STRESZCZENIE

rozprawy doktorskiej pt. „Hydrologiczno-prawne aspekty gospodarowania jeziorami w Polsce” autorstwa Sławomira Brózdy

Głównym celem pracy jest określenie skutków wynikających z braku koherencji między hydrologicznym a normatywnym kryterium podziału jezior i w konsekwencji postulowanie konieczności uwzględniania pryncypiów hydrologicznych w procesie prawnej ich klasyfikacji. W pracy zastosowano metody badań kameralne (m.in. studia literaturowe i kartograficzne, analizy akt sądowych i innych dokumentów) oraz metody badań terenowe (kartowanie hydrograficzne w zlewniach jezior oraz badania geomorfologiczne w zlewni jezior Strzemiuszczek).

W początkowej części pracy omówiono wybrane zagadnienia limnologiczne odpowiadające – zdaniem autora – niezbędnemu zakresowi elementów koniecznych do uwzględnienia podczas ustalania prawnego charakteru jeziora. Znajomość tych zagadnień powinna ułatwić podejmowanie decyzji co do zasad gospodarowania jeziorami, a także zagospodarowywania ich stref brzegowych. Do zagadnień tych należą m.in.: klasyfikacje jezior, wpływ zlewni na jeziora, rola stref brzegowych dla ekosystemów jeziornych, dynamika wód jeziornych i bilans wodny jezior.

Dalsze części dotyczą prawnych podstaw gospodarowania wodami oraz jezior jako przedmiotów własności. W rozdziale trzecim przeanalizowano kwestie dotyczące – szeroko rozumianego – zarządzania zasobami wodnymi, ochrony wód jak również własności wód oraz gruntów pokrytych wodami. Te ostatnie stanowią punkt wyjścia dla dalszej, szczegółowej analizy. W przedmiotowej części zaprezentowano ponadto rodzaje korzystania z wód kształtowane zależnością od publicznego lub prywatnego ich charakteru. Z perspektywy analizy prawnej kluczowy jest rozdział czwarty traktujący o własności jezior. Wyjaśniono w nim rolę jaką odgrywa ciek w normatywnej klasyfikacji wód jeziornych, a także zasygnalizowano trudności związane z wykładnią tego kryterium. Szczególną istotnością cechują się nadto rozważania poświęcone problematyce wyznaczania linii brzegu wód jeziornych oraz – w zasadzie nie występującej w prawie polskim – ochronie strefy brzegowej. Tłem prowadzonych rozważań tak w rozdziale trzecim, jak i w czwartym są historyczne regulacje prawne (tj. Ustawa wodna z 1922 roku, oraz ustawy Prawo wodne z 1962, 1974 oraz 2001 roku). Mają zapewnić one kompleksowość prowadzonej analizy, a w przypadku kryteriów

klasyfikacyjnych wód jeziornych na wody płynące i stojące, ukazać zaistniałe różnice pomiędzy poszczególnymi regulacjami.

W kolejnym, piątym rozdziale omówiono hydrologiczne i prawne problemy klasyfikacji jezior na przykładzie sześciu jezior, w stosunku do których toczyły się w ostatnich latach postępowania sądowe, a także dla których istotne było zdeterminowanie charakteru ich wód (wody stojące czy wody płynące). Omówiono warunki morfometryczne tych jezior, położenie, ich genezę i uwarunkowania środowiskowe istotne dla ustalenia prawnego charakteru jeziora. Szczególną uwagą zwrócono na stan prawny i faktyczny jezior. Wskazano, jakie elementy powinny zostać uwzględnione podczas klasyfikacji wód jeziornych. Stwierdzono, że uwarunkowania środowiskowe, w jakich występują jeziora, są – z oczywistych względów – różne niemal w każdym przypadku. Istotnie utrudnia to określenie prawnego charakteru ich wód na podstawie ogólnych i nieprecyzyjnych przepisów prawa, a tym samym przekłada się na dalsze trudności, przede wszystkim związane z szeroko rozumianym gospodarowaniem. Wyniki przeprowadzonych analiz i ocen stanowiły podstawę do sformułowania siedmiu postulatów *de lege ferenda*. Autor wyraża nadzieję, że wyniki te wraz z postulatami przyczynią się do usprawnienia przebiegu postępowań sądowych i będą stanowić wskazówki dla osób zainteresowanych przeprowadzeniem prawnej klasyfikacji wód jeziornych. Różnorodność omówionych przypadków ukazała rozległość problematyki z jednej strony i brak możliwości zastosowania wobec omawianego problemu uniwersalnego schematu działania czy modelu. Wyróżniono jednak pewne kluczowe zagadnienia, które bezpośrednio lub pośrednio powinny przyczynić się do ułatwienia sklasyfikowania danego jeziora.